

ئەنجامى ھەلبۇزاردن و پرسى پېكھىننى ھۆكۈمەت

24-10-2024

نوسەرھەكان

زىيان رۇژھەلەت

كورتە : دواى دواخستىنىكى چەندجارە، ھەلبۇزاردن كرا و، تاقىکردنەوھى حىزب و لايەنەكان لەبارەى ژمارەى دەنگەكانىان كۆتايىھات، ئىستاش نۆرەى پرسىيارە سەختەكەى دواى ھەلبۇزاردنە 'ھۆكۈمەت كەى و چۆن پېكدىت؟' بېجگە لەو، ئەوھش گىرنگە داخۇ 'ئەنجامەكان چ و اتايەكان ھەيە و دەتوانن لەرووى سىياسىيەوھ چىمان لەبارەى داھاتووى ھەرىمى كوردستانەوھ پى بلىن؟' پېچەوانەى زۆرەى ئەوانەى پېشېبىنى دەكەن ماسۇنىكى نەفەس پىرووكىنى درىژ لەبەردەم بىت بۇ پېكھىننى ھۆكۈمەت، ئەگەرى ئەوھى زووتر لە جاران ھۆكۈمەت پېكبىت، زىاترە. بەلام بەرلەوھى باس لەوھ بىرئىت، جارى گىرنگە چاوپىك بە ئەنجامەكاندا بىخىنىنەوھ. وا ديارە ھەندىك لە لايەنەكان تانەيان لەسەر ئەنجامەكان ھەيە، بەلام ئەگەر جارى ئىمە ئەو ئەنجامە بەرايىە بە بنەما وھەربىگىن كە كۆمىسىوونى ھەلبۇزاردن رايگەياندووه، دەتوانن بىژىن ھەلبۇزاردن نەخشەى سىياسىى ھەرىمى كوردستانى نەگۆرى، بەلام سىكۆچكەيەكى بەھىزى لە پارتى، يەكئىتى و نەوھى نوئى دروستكرد، كە دەتوانن زىاتر لە لايەنەكانى دىكە لەسەر رووداوهكانى ھەرىمى كوردستان كارىگەر بن. چۆن لە ئەنجامەكان تىبگەين؟ يەكەم: دەنگى پارتى لە ھەلبۇزاردن 2021دا لە ناوچەكانى دەوربەرى شارە گەورەكاندا زۆرتر بوو، بەلام ئەمجارەيان جوگرافىاي دەنگەكانى رووبەرىكى فراوانترى وھەرگرتووه. لە ھەلبۇزاردن 2021، گەورەترىن تەگەرەى پارتى لە شوپنىكى وھەك ھەولېز؛ رازىكردن دەنگدەرى شارنشىن بوو كە بەپىي ئەنجامەكانى 2024، ئىستا ئەو خەمەى نەماوھ و لە ژىنگەى لادىنشىن و شارنشىنى پارىزگاگەدا، دەنگى زۆرى ھەيە و مشتومپەكانى سەبارەت بە پىگەى خۆى لە ھەولېز بە جورىك يەكلاكردەوھ، كە نىكەى 60 ھەزار دەنگى لە كۆى دەنگى ھەر شەش لايەنە سەرەكىيە رىكابەرەكەى زىاترە. لە دھۆك لە 2021 چەقى دەنگەكانى پارتى لە بەشى ناوھراست و باكوورى رۇژھەلەتى پارىزگاي دھۆك وھەك قەزاي دھۆك - زاخۇ و سىمىل بوو. لە مىلى رۇژھەلەت و باشوورى پارىزگاي دھۆكىش، لە شوپنەكانى وھەك ئامىدى، دىرەلووك و شىلادزى ئاكرى و بەردەپەش ھىزەكانى دىكەى وھەك يەكگرتووى ئىسلامى و يەكئىتى تەگەرەيان بۇ پارتى دروستكردبوو، ھەرچەندە لەو شوپنانش پىگەى بەھىزى ھەبوو، بەلام ئەمجارە زۆرىنەى دەنگەكانى سەرتاسەرى دھۆكى بردووه، بەجورىك زىاتر لە 140 ھەزار

دهنگى خۆى زياد كردوو و 268 هزار و 327 دهنگى له كۆى دهنگى هه موو لايه نه كانى ديكه زياتر هه ناوه. له سلیمانی و هه له بجهش گۆرانكارى كردوو، به گۆيرهى هه لېژاردنى 2021 و له كۆى هه ردوو شوين 7 هزار و 881 دهنگى زياد كردوو، به لام به راورد به هه ولير و دهوك، نه وه گۆرانكى گه و ره نيه. بو پارتى؛ ته م ته نجامه سوود و زيانيشى هه يه. قازانجى زورى كرد چونكه سه ره پاي ته وهى زۆرهى هه لمه تي هه لېژاردنى لايه نه كانى ديكه به شيوهى راسته وخۆ و ناراسته وخۆ دژى ته و بوو، 229 هزار و 963 دهنگى زياتر له هه لېژاردنى 2021 به دهسته هينا. له رووى سياسيه وه ته مه وا له شيعه كانى عيراق و ئيرانيش ده كات، هه ولى په يوه ندييه كى به هيزتر له گه ل پارتى بدن، ته ويش له كاتى كدا له دواى هه لېژاردنى ته نجوومه نى پاريزگانى عيراق، ديزاينى سياسيه يانهى دوخى ئيدارى پاريزگا هاوسنووره كان له گه ل هه ريمنى كوردستان له هيلى دپاله - كه ركوك - موسل، كه لكه لهى ديزاينى نوپى سياسى له هه ريمنى كوردستانيش خستبووه سه رى هه نديك لايه نى نيوخۆپى و ده ره كى عيراق، كه تيدا پارتى لاواز ببت. له دواى هه لېژاردنى ته نجوومه نى پاريزگانى عيراق، سياسه تي توركي بو زيندوو كردنه وهى مؤدپلى نفوز له رپى توركمانه كانه وه ته نجامى كه ته و توپى نه بوو. له كه ركوك، توركمانيك له ده ره وهى خواستى به رهى توركماني بووه جيگرى پاريزگار و، به رهى توركماني به هه موو كانديه كانى خۆيه وه له م هه لېژاردنهى هه ريمنى كوردستان كه متر له 2000 دهنگى هينا، بوپه بايه خى هه ولير بو توركياش وه ك تاكه شويندى گرنى له سياسه ته عيراقيه كهى ته نقه ره زياتر ده كات. ته مه جگه له وهى به هوى ده ستپى كردنى قوناخى نوپى كرانه وهى كوردى، ته نقه ره پيوستيه كى زياترى به پارتى ديموكراتى كوردستان ده ببت. هه لبت ته نجامه كه زه ره ريشى بو پارتى تيدا به، چونكه به هوى دابه شبوونى بازنه كانه وه ژماره يه كى به رچاوى كورسيه كانى پيشووى له ده ستداه، كه له وان هه له دانوستانده كانى پيگه هينانى حكومه تدا به قازانجى نه شكيت هه. دووه م: ته نجامه كانى هه لېژاردن بو په كيتيش برده نه وه بوو. ته و حيزه به راورد به سالى 2021، 193 هزار و 425 دهنگى زياد كردوو. پيده چى له هه له بجه دهنگى كه مى كرد ببت، به لام هه ر به په كه مى مايه وه. له هه ريه ك له سلیمانی و هه وليريش نزيكهى دووه يندهى 2021 دهنگه كانى خۆى زياد كردوو. له لايه كى ديكه وه حيزه جيا بووه وه سه ره كيه كان له په كيتى، وه ك گۆران و به رهى گه ل نه يانتوانى سه ركه وتنى كه ته و تو تومار بكن، به وه ش سه روكى په كيتى توانى له م هه لېژاردنه دا حيزه كهى گليريكاته وه، هه ره ها پيگهى خۆى وه ك سه روكى بى ركا به رى حيزه كهى، قايم بكات. بو په كيتى، ده نگه رهى نارازى له هه ولير ئامانجى سه ره كى بوو كه زور لايه نى ديكه ش چاوى تيبى بوو. له نيو ئيسلاميه كاندا كه ته وانيش چاويان له و ده نگه ره نى هه ولير بوو، په كگرتوو قه له م بارى كى گه و رهى كرد و نزيكهى شه ش جار دهنگه كانى زياد كرد، كۆمه لى ئيسلامى له هه ولير جياوازيه كى ته و توپى نه كرد و نزيك له خۆى ماويه وه، به لام له وان هه له بنه ره تدا بزارهى ده نگه رهى ئيسلامى له گه ل په كيتى نه په ته وه، سه ره پاي ته وهى له ماوهى هه لمه تي هه لېژاردندا، سه روكى په كيتى ده يو يست سوژى ئيسلاميه كان رابكيشيت. بوپه ده توانين بيزين گه و ره ترين ته گه رهى په كيتى له هه ولير، نه وهى نوپ و ليستى به رهى گه ل و ره وتى هه لو يست بوو. له نيو ته وان هه شدا ته نيا نه وهى نوپ بوو وه ك ركا به رى كى گرنى په كيتى له هه ولير خۆى جيگير كرد، كه سن هه لېژاردنه له دواى په كى، دهنگه كانى خۆى له هه ولير په له به زياتر ده كات. كارنامهى په كيتى له دهوك شتى كى گه و رهى تيدا نه بوو. به به راورد به 2021 ده و رى 3400 دهنگى زياد كردوو. هه رچونى ببت، ته م هه لېژاردنه تاقى كردنه وه يه كى گه و ره بوو بو سه روكى په كيتى بو ته وهى پيگهى خۆى وه ك ده سه لاتدارى سه ره كى حيزه كهى جيگير بكات، به لام تاقى كردنه وه يه كى ديكه يشه بو ته دا سياسيه كهى و چو نيه تي مامه له كردن به و هيزه ي ده ستى، له دانوستانده كانى له گه ل پارتى ديموكراتى كوردستان. سنيهم: كارنامهى نه وهى نوپ سه رنجرا كيشه، له به ره نه وهى ته و جولانه وه يه سه ره پاي ته وهى پيكا ته يه كى حيزبى كاريگه رى نيه، كه چى له هه ر سن هه لېژاردنه كهى 2018، 2021 و 2024 دا په له په دهنگى خۆى زياد كردوو، ئيستاش وه ك ته دريسى سه ره كى ئوپوزيسيونى سياسى ليها توه. چواره م: ره وته ئيسلاميه كان له هه ولير و سلیمانی به هيزتر بوون،

دوای دواختننیکى چەندجارە، هەلبژاردن کرا و، تاقیکردنەوهى حیزب و لایەنەکان لەبارەى ژمارەى دەنگەکانیان کۆتاییهات، ئیستاش نۆرەى پرسیارە سەختەکەى دوای هەلبژاردنە 'حکومەت کەى و چۆن پێکدیت؟' بېجگە لەوه، ئەو هەش گرنگە داخۆ 'ئەنجامەکان چ و اتایەکیان هەیه و دەتوانن لەرووى سیاسییەوه چیمان لەبارەى داهاوووى هەرئیمى کوردستانەوه پێ بلین؟'

پنچەوانەى زۆرەى ئەوانەى پێشبینی دەکەن ماسۆنیکى ئەفەس پووکینى درێژ لەبەردەم بێت بۆ پێکھێنانى حکومەت، ئەگەرئى ئەوهى زووتر لە جاران حکومەت پێکبێت، زیاترە. بەلام بەرلەوهى باس لەوه بکریت، جارێ گرنگە چاویک بە ئەنجامەکاندا بخشینینەوه. وا دیارە هەندیک لە لایەنەکان تانەیان لەسەر ئەنجامەکان هەیه، بەلام ئەگەر جارێ ئیمە ئەو ئەنجامە بەراییه بە بنەما وەرگیرین کە کۆمیسۆنى هەلبژاردن رایگەباندوو، دەتوانین بێژین هەلبژاردن نەخشەى سیاسى هەرئیمى کوردستانى نەگۆرى، بەلام سێکوچکەیهکى بەهیزی لە پارتى، یەکیتى و ئەوهى نوێ دروستکرد، کە دەتوانن زیاتر لە لایەنەکانى دیکە لەسەر رووداوەکانى هەرئیمى کوردستان کاریگەر بن.

چۆن لە ئەنجامەکان تیبگەین؟

یەكەم: دەنگى پارتى لە هەلبژاردنى 2021دا لە ناوچەکانى دەوربەرى شارە گەورەکاندا زۆرتر بوو، بەلام ئەمجارەیان جوگرافىای دەنگەکانى رووبەرئیکى فراوانترى وەرگرتوو. لە هەلبژاردنى 2021، گەورەترین تەگەرەى پارتى لە شوپنیکى وەک هەولێر؛ رازیکردنى دەنگەرى شارنشین بوو کە بەپێى ئەنجامەکانى 2024، ئیستا ئەو خەمەى نەماوه و لە ژینگەى لادینشین و شارنشینى پارێزگاگەدا، دەنگى زۆرى هەیه و مشتومرەکانى سەبارەت بە پێگەى خۆى لە هەولێر بە جۆریک یەکلادکردەوه، کە نزیكەى 60 هەزار دەنگى لە کۆى دەنگى هەر شەش لایەنە سەرەکییە رکا بەرەکەى زیاترە. لە دھۆک لە 2021 چەقى دەنگەکانى پارتى لە بەشى ناوەرەست و باکوورى رۆژھەلاتى پارێزگاى دھۆک وەک قەزای دھۆک - زاخۆ و سیمیل بوو. لە ملی رۆژھەلات و باشوورى پارێزگاى دھۆکیش، لە شوپنەکانى وەک نامیدی، دیرەلووک و شیلادزێ ئاکرئ و بەردەرەش هیزەکانى دیکەى وەک یەگرتووئى ئیسلاامى و یەکیتى تەگەرەیان بۆ پارتى دروستکردبوو، هەرچەندە لەو شوپنانش پێگەى بەهیزی هەبوو، بەلام ئەمجارە زۆرینەى دەنگەکانى سەرتاسەرى دھۆکى بردوو، بەجۆریک زیاتر لە 140 هەزار دەنگى خۆى زیاد کردوو و 268 هەزار و 327 دەنگى لە کۆى دەنگى هەموو لایەنەکانى دیکە زیاتر هیناوه. لە سلیمانى و هەلەبجەش گۆرانکارى کردوو، بەگۆرەى هەلبژاردنى 2021 و لە کۆى هەردوو شوپن 7 هەزار و 881 دەنگى زیاد کردوو، بەلام بەراورد بە هەولێر و دھۆک، ئەو گۆرانیکى گەورە نییە.

بۆ پارتى؛ ئەم ئەنجامە سوود و زیانبیشى هەیه. قازانجیکى زۆرى کرد چونکە سەرەرای ئەوهى زۆرەى هەلمەتى هەلبژاردنى لایەنەکانى دیکە بەشپۆهێ راستەوخۆ و ناراستەوخۆ دزى ئەو بوو، 229 هەزار و 963 دەنگى زیاتر لە هەلبژاردنى 2021 بەدەستھینا. لە رووى سیاسییەوه ئەمە وا لە شیعەکانى عێراق و ئێرانیش دەکات، هەولئى پەيوەندییەکی بەهیزتر لەگەل پارتى بەدەن، ئەویش لە کاتیگدا لەدوای هەلبژاردنى ئەنجومەنى پارێزگاگانى عێراق، دیزاینى سیاسییانەى دۆخى ئیدارى پاریزگا هاوسنووورەکان لەگەل هەرئیمى کوردستان لە هێلئى دیالە - کەرکووک - موسل، کەلگەلەى دیزاینیکى نوێى سیاسى لە هەرئیمى کوردستانیش خستبووه سەرى هەندیک لایەنى نیوخۆی و دەرەکی عێراق، کە تیبدا پارتى لاوازبیت.

لەدوای هەلبژاردنى ئەنجومەنى پارێزگاگانى عێراق، سیاسەتى تورکیا بۆ زیندووکردنەوهى مۆدیلى نفوز لە رپی تورکمانەکانەوه ئەنجامیکى ئەوتۆى نەبوو. لە کەرکووک، تورکمانیک لە دەرەوهى خواستى بەرەى تورکمانى بووه جیگرى پارێزگار و، بەرەى تورکمانى بە هەموو کاندیدەکانى خۆیەوه لەم هەلبژاردنەى هەرئیمى کوردستان کەمتر لە 2000 دەنگى هینا، بۆیە بايەخى هەولێر بۆ تورکیاش وەک تاکە شوپنیکى گرنگ لە سیاسەتە عێراقییەکەى ئەنقەرە زیاتر دەکات. ئەمە جگە لەوهى بەهۆى دەستپیکردنى قوئاخیکى نوێى کرانەوهى کوردی، ئەنقەرە پێویستیەکی زیاترى بە پارتى دیموکراتى کوردستان دەبیت.

هەلبەت ئەنجامەکە زەرەریشى بۆ پارتى تیدایە، چونکە بەهۆى دابەشبوونى بازنەکانەوه ژمارەیهکی بەرچاوى کورسییەکانى پێشووى لەدەستداوه، کە لەوانەیه لە دانوستاندنەکانى پێکھێنانى حکومەتدا بە قازانجى نەشکیتەوه.

دووم: ئەنجامەکانى هەلبژاردن بۆ یەکیتیش بردنەوه بوو. ئەو حیزبە بەراورد بە سالى 2021، 193 هەزار و 425 دەنگى زیادکردوو. پێدەچن لە هەلەبجە دەنگى کەمى کردبیت، بەلام هەر بە یەکەمى مايهوه. لە هەریەک لە سلیمانى و هەولێریش نزیكەى دووهیندەى 2021 دەنگەکانى خۆى زیاد کردوو. لەلایەکی دیکەوه حیزبە جیابووهوه سەرەکییەکان لە یەکیتى، وەک گۆران و بەرەى گەل نەیاننوانى سەرکەوتنیکى ئەوتۆ تۆماربکەن، بەو هەش سەرۆکی یەکیتى توانى لەم هەلبژاردنەدا حیزبەکەى گلێربکاتەوه، هەرەها پێگەى خۆى وەک سەرۆکی بن رکا بەرى حیزبەکەى، قایم بکات.

بۆ یەکیتى، دەنگدەرەى نارازى لە هەولێر ئامانجیکى سەرەکی بوو کە زۆر لایەنى دیکەش چاوى تیبیرى بوو. لە نێو ئیسلاامییەکاندا کە

ئەوانىش چاويان لەو دەنگدانەى ھەولير بوو، بەگرتوو قەلمبازىكى گەورەى كرد و نزيكەى شەش جار دەنگەكانى زياد كرد. كۆمەلى ئىسلامى لە ھەولير جياوازيەكى ئەوتۆى نەكرد و نزيك لە خۆى ماويەو، بەلام لەوانەى بەنەرەتدا بزارەى دەنگدەرى ئىسلامى لەگەل يەكيتى نەبەتەو، سەرەراى ئەوەى لەماوەى ھەلمەتى ھەلبازاردنا، سەرۆكى يەكيتى دەيوست سۆزى ئىسلامىيەكان رابكيشيت. بۆيە دەتوانين بژين گەورەترين تەگەرەى يەكيتى لە ھەولير، نەوەى نوئ و لىستى بەرەى گەل و رەوتى ھەلوپست بوو. لەنئو ئەوانەشدا تەنيا نەوەى نوئ بوو وەك رەكابەرىكى گرنكى يەكيتى لە ھەولير خۆى جينگيركرد ،كە سن ھەلبازاردنە لە دواى يەك، دەنگەكانى خۆى لە ھەولير پلە بە پلە زياتر دەكات. كارنامەى يەكيتى لە دەھۆك شتېكى گەورەى تيدا نەبوو. بە بەراورد بە 2021 دەورى 3400 دەنگىكى زياد كردوو.

ھەرچۆنكى بئيت، ئەم ھەلبازاردنە تاقىكردنەوہەيەكى گەورە بوو بۆ سەرۆكى يەكيتى بۆ ئەوہى پنگەى خۆى وەك دەسەلتادارى سەرەكى حيزبەكەى جينگيربكات، بەلام تاقىكردنەوہەيەكى ديكەيشە بۆ ئەدا سياسىيەكەى و چۆنپەتى مامەلەكردن بەو ھيزەى دەستى، لە دانوستاندەكانى لەگەل پارتى ديموكراتى كوردستان.

سپيەم: كارنامەى نەوہى نوئ سەرنجراكيشە، لەبەرئەوہى ئەو جولانەوہە سەرەراى ئەوہى پيكاتەيەكى حيزبى كارىگەرى نيە، كەچى لە ھەر سن ھەلبازاردنەكەى 2018، 2021 و 2024 دا پلەبەپلە دەنگى خۆى زياد كردوو، ئىستاش وەك ئەدرىسى سەرەكى ئۆپوزىسيۆنى سياسى لپھاتووہ.

چوارەم: رەوتە ئىسلامىيەكان لە ھەولير و سلېمانى بەھيزتر بوون، بەلام لە دەھۆك لەپاشەكشەدان. بە ئەگەرى زۆرەوہ سياسەتى پارتى بۆ بەكارھينانى پەيوەنديە نەريتپەكانى كۆمەلگە وەك كانديدكردنى خەلك لە تيرە و ھۆزى جياجيا، كارىگەرى لەسەر ئەوہ ھەبووہ. چونكە ھەردووكان لە يەك ھەوزەوہ دەنگ دەبەن. ھەر ئەوہ دەتوانيت ھۆكارى زيادبوونى دەنگەكانى نەوہى نوئ لە دەھۆكيش روون بكاتەوہ، كە زياتر لە دووھيندەى 2021 دەنگى لەوى ھيناوہ. واتا لە دەھۆك ئەو دەنگدەرەى كەمتر بايەخ بە پەيوەنديە ئايىنى و خزماتپەكان دەدات، رووى لە بزارەيەكى وەك نەوہى نوئ كردووہ.

پينجەم: بەپى ئەنجامەكان دەردەكەويت؛ جگە لە شوينىكى وەك ھەلەبجە كە ئەويش ژمارەى دەنگدەرەكانى كەمترە، ريزەى ھاوبەشى ئەو دەنگەى كە كانديدى حيزبەكان ھيناويانە زۆر كەمە، ئەوہش دەريدەخات لەم ھەلبازاردنەدا كانديدەكان رۆلى سەرەكياى نەبووہ، بەلكو حيزب و لەراستيشدا زياتر لە حيزبپش، سەرکردەى حيزبەكان دەورى كارايان لە گليكردنەوہى دەنگەكاندا ھەبووہ.

رێژهی هاوبهشی دهنگی کاندیدهکانی سێ لایهنی براوهی بازنهکان

رێژه (%)	ژماره‌ی کاندید	دهنگی گشتی	ژماره‌ی لیست	بازنهکان
1.28	72	256,813	129	سلیمانی
1.38	45	136,131	157	سلیمانی
1.24	71	57,832	190	سلیمانی
1.76	65	345,822	190	ههولیر
1.13	63	110,353	129	ههولیر
2.15	27	103,684	157	ههولیر
2.00	48	400,603	190	دهۆی
6.46	13	46,444	157	دهۆی
4.28	22	42,447	148	دهۆی
15.54	6	12,530	129	هه‌له‌بجه
15.25	6	7,847	148	هه‌له‌بجه
14.87	6	4,940	190	هه‌له‌بجه

سه‌رچاوه: کۆمپسییۆنی بلای سه‌ربه‌خۆی هه‌لبژاردنه‌کانی عێراق / ناوه‌ندی لێک‌وێینه‌وه‌ی رووداو

شەشەم: ئەوئەش دەركەوت ھاتوھاوارى سۇشئالمىدىا و ھەبوونى فۇلۇوھەرزى زۇر، كارىگەرىيەكى گەورەى لەسەر رەفتارى دەنگدەران نىيە. كەمىى دەنگى ژمارەيەكى بەرچا و لە بانگخوازەكانى سۇشئالمىدىا يان ئەوانەى دىكە فۇلۇوھەرزى زۇريان ھەيە؛ ئەوئەى بەرپوونى دەرخست.

بۇچى لەوانەيە حكومت زوو پىكىبىت؟

خۇى لە راستىدا حكومتەكانى دواى ھەلئىزاردن لە ھەرىمى كوردستان ھەمىشە زۇريان پىن چووہ تاوہكو پىكىبىن، ئەمەى ئىستاش ھەروا ئاسان نابىت، بەلام رەنگە بەوجۇرەى جارى پىشوش نەبى، كە دەمىكى درىژى خاياند چونكە:

يەكەم: پىچەوانەى ئەو ھەموو سىنارىيۇانەى رىز دەكرىن، يەك سىنارىيۇى سەرەكى بۇ پىكھىنانى حكومت ھەيە. ئەويش ئەوئەىە حكومت بە بىن پارتى و يەكىتى پىكنايەت. پارتى ئەمە دەزانىت بۇيە ھەر لە ھەلمەتى ھەلئىزاردنەوہ تائىستاش ھەمىشە دەركاىەكى بۇ يەكىتى بە كراوہىى ھىشتووہتەوہ.

دووہم: مىكانىزمەكانى بىراردان لەلاى يەكىتى ئاسانترن لە جاران، بە جۇرىك لەوانەىە لە كۇبوونەوئەىەكى لووتكەدا زۇر شت يەكلاىكاتەوہ.

سئىەم: بە ئەگەرى زۇرەوہ بەھۇى ئالۇزىيەكانى ناوچەكە، ھەرىەك لە ئەكتەرە دەرەكىيەكانى كارىگەر لەسەر سەر پرۇسەى پىكھىنانى حكومت، خوازىارى ئەوئەن كابىنەى ئەمجارە زووتر پىكىبىت. بۇ حكومتى عىراق، بۇ شىعەكان و تەنانەت بۇ ئىرانىش لەم كاتەدا نارپوونى دۇخى ھەرىمى كوردستان دەتوانىت رىگە بۇ كرفتى ئەمنى بكاتەوہ. ھەر لەبەنەرەتدا بەھۇى شەر لە ناوچەكە، دەرفەتىكى نوچ بۇ كورد ھاتووہتەپىش. سەرنجى لاىەنە دەرەكىيەكان جارىكى دىكە چووہتەوہ سەر پرسى كورد و بايەخى پىگەى كورد لە رپوى سىاسى و ئەمىنيەوہ زىادى كرددوہ. بۇ يەكەمجار دواى 45 سال، ئىران كوردىكى سوننەى كرده پارىزگار و پەيوەندىيەكانى لەگەل ھەرىمى كوردستانىش ئاسايى كردهوہ. بۇ توركيا كە بەنيزە قۇناخىكى نوچ سەبارەت بە پرسى كورد دەستپىبكات، ئاسايىبوونەوہى پەيوەندىيەكانى پارتى و يەكىتى و پىكھاننى حكومت بايەخىكى گرنكى ھەيە. تەنانەت ئەگەر ئەوئەش نەبىت، دىسان ھەر بۇى گرنكە، چونكە ناتەباىى يەكىتى و پارتى دەرفەتى مانۇرى زياتر بە پەكەكە دەدات.

چوارەم: سالى داھاتوو ھەلئىزاردنىكى دىكە لەپىشە و ھەردوولايەنى سەرەكىى ھەرىمى كوردستان ماوہيەكى كەمىان لەبەردەستە بۇ ئەوئەى جارىكى دىكە دەنگدەران بەم شىوہيەى ئىستا رازى ببكەن و، بۇيان گونجاو نىيە كاتىكى زۇرى ئەمە بە گفوتوگۇى پىكھىنانى حكومت بەفپرو بىدەن.

لەكۇتايىدا، ناكرى ئەوہ لەبەر چا و نەگرىن كە فاكترى كەسىش كارىگەرىى لەسەر پەيوەندىيەكانى يەكىتى و پارتى ھەيە، كە لەوانەىە گفوتوگۇكان ئالۇز بكات. بەلام ئەگەر ھەردوولا لە سەر بنەماى سوود و زىان بچولئەوہ، ئەمجارەيان پىكھىنانى حكومت لە جارى پىشوو ئاسانتر دەبىت.